

گفت‌وگوی صبا با عوامل مجموعه تلویزیونی طوبی عاشقانه‌ای در دل تاریخ

سریال تاریخی «طوبی» به کارگردانی سعید سلطانی و تهیه‌کنندگی سید حامد حسینی، که این روزها راهی آنتن شبکه یک شده، قصه‌اش را طی سه دهه روایت می‌کند. این سریال ۵۰ قسمتی داستان خانواده‌گی‌ای دارد که در روایتی تاریخی شخصیت دختری به نام طوبی که در دهه ۱۳۳۰ به عراق رفته و آنجا ازدواج می‌کند را به تصویر می‌کشد. حوادث متعدد میان ایران و عراق بر زندگی او تأثیر عمیقی می‌گذارد و در نهایت او راوی زندگی پرفراز و نشیب در جریان راهپیمایی اربعین برای خانواده خود می‌شود. فیلمنامه «طوبی» براساس واقعیت در فضایی دراماتیزه ساخته و پرداخته شده، برداشتی آزاد از کتاب «اربعین طوبی» نوشته سید محسن امامیان است که سال‌ها پیش تألیف شده است. نکته قابل توجه در این اثر علاوه بر داستان اقتباسی آن، تلاش برای نمایش هنرمندانه وحدت و همدلی میان دو ملت ایران و عراق در طول سه دهه است.

نیره رضایی مطلق
گفت و گو

سعید سلطانی کارگردان:

در تلویزیون انتخاب‌های زیادی نداریم

سعید سلطانی از جمله کارگردانی است که او را بیشتر با ساخت سریال‌های موفق تلویزیونی چون «پس از باران»، «خانه‌ای در تاریکی»، «شکرانه» و «ستایش» به یاد می‌آوریم. یکی از موضوعاتی که سلطانی در ساخت آثارش در این سال‌ها روی آن تکیه کرده و دغدغه‌اش بوده، بحث خانواده است. این کارگردان خانواده‌رکن اصلی یک جامعه می‌داند و معتقد است باید به آن پرداخت. سلطانی به ساخت آثار تاریخی علاقه دارد و می‌توان رد پای تاریخ را در سریال‌هایی مانند «پس از باران»، «خانه‌ای در تاریکی» دید که دوره تاریخی خاصی را مدنظر داشته است. او که سال‌ها از این فضا فاصله گرفته بود، حالا بعد از ۲۴ سال سریال تاریخی «طوبی» را روی آنتن تلویزیون برده است.

وی معتقد است این سریال یکی از پرکارترین آثاری است که کارگردانی کرده است. سلطانی در این سریال تلاش کرده جدید و اهمیت سوبه تاریخی اجتماعی داستان را با روان بودن روایت و جذابیت ساختاری حفظ و بین آن دو توازن منطقی برقرار کند.

او روایت تاریخی در سریال‌سازی را مبنای کار خود قرار می‌دهد. در این بستر سازی زمانی کارگردان سعی کرده است از عناصر مختلفی در ایجاد موقعیت تاریخی قصه استفاده کند. اساساً سلطانی به عنصر زمان و حضور حس تاریخی در روایت قصه خود علاقه زیادی دارد و این مجموعه نیز یک برهه زمانی دیگر از تاریخ ایران و عراق را بستر کار قرار می‌دهد. این عناصر و تمهیدات فیزیکی هم مبتنی بر شخصیت‌پردازی‌های داستان صورت گرفته و مفاهیم و معانی نهفته در قصه را بازنمایی می‌کند و هم سوبه جامعه‌شناختی دارد که می‌توان به بازنمایی تاریخ معاصر در آن پرداخت.

سلطانی با اشاره به داستان این سریال بیان کرد: «طوبی» در روایت، اتفاقی نواست که قصه آن از دهه ۵۰ شروع می‌شود و تا دهه

۸۰ ادامه دارد و مضمون آن خانوادگی و درباره پیاده روی اربعین است. ماجرای سریال، داستان زنی از مبارزان انقلابی در دوران حکومت پهلوی است که برای حفظ خانواده خود تلاش می‌کند.

وی افزود: این سریال تاریخی با حجم بالایی از ۴۰ سال دوره تاریخی از اوایل دهه ۱۳۵۰ تا ۱۳۹۰ را روایت می‌کند و قصه عاشقانه‌ای را در دل این تاریخ روایت می‌کند، میان این روایت‌ها البته موضوع خانواده اهمیت بسزایی دارد و بخش پیاده روی اربعین آن بخش مهم داستان به شمار می‌رود.

کارگردان طوبی در پاسخ به این پرسش که چرا سراغ اثری اقتباسی رفته است گفت: معمولاً ادبیات فضای محکم و قانع‌کننده‌ای برای به تصویر کشیده شدن دارد. برای یک کارگردان وقتی به ادبیات رجوع می‌کند و از آن الهام می‌گیرد، چه اقتباس مستقیم از یک رمان باشد و چه استفاده از داستان‌های ادبی، مطمئناً اثرش عمیق‌تر و قابل اعتمادتر می‌شود. نکته دیگر این است که ما در تلویزیون انتخاب‌های زیادی نداریم و وقتی یک قصه خوب به همراه عوامل مناسب برای تولید آن پیشنهاد می‌شود آن را یک فرصت می‌بیند. برای من هم این دو وجه وجود داشت. هم خود رمان «اربعین طوبی» که سریال از آن اقتباس شده، این شرایط اولیه را داشت و من می‌توانستم قصه خوبی را بسازم و هم تهیه‌کننده‌ای این اثر اقتباسی را پیش می‌برد که می‌دانست چه می‌خواهد. سلطانی با اشاره به انتخاب کشور عراق به عنوان بخش مهمی از داستان سریال اظهار داشت: در واقع روایت این سریال بین کشور ایران و عراق شکل می‌گیرد که علی‌رغم تنش‌های سیاسی، اجتماعی و نظامی که بین دو کشور اتفاق افتاد در قصه بین آدم‌ها در این فضا شکل می‌گیرد.

وی در خصوص بازیگران این سریال عنوان کرد: روایت طوبی از دهه ۵۰ شروع می‌شود تا سال ۱۳۸۲، که باید سنین مختلف را در نظر بگیریم. برای شخصیت‌های اصلی سریال باید به گونه‌ای بازیگران را انتخاب می‌کردیم که بتوانند این طول زمان را به خوبی ایفا کنند و با گریم مناسب این روند تاریخی در چهره و بازی‌شان دیده شود. به نظر

اگر در مقاطع مختلف بازیگر تغییر می‌کرد و بازیگرهای مختلفی را به فراخور سن کاراکتر در نظر می‌گرفتیم، موجب دور شدن حس‌شان از سریال می‌شد. با این نگاه شبنم قربانی یکی از بازیگران اصلی این سریال را انتخاب کردیم. این کارگردان ادامه داد: بقیه بازیگران نیز مانند هومن برق‌نورد، امین زندگانی، فریبا متخصص و داریوش ارجمند این روند و گذر تاریخی را به خوبی توانستند با بازی‌های درخشان‌شان نشان دهند. فرهاد آئیش ایفاگر یک مرد بازاری به نام ملک و صاحب یک تیمچه بازار فرش است. فریبا متخصص در نقش سیمین خواهر ملک مثل همیشه درخشان ظاهر شده، نقش اصلی سریال را به شبنم قربانی سپردیم که از جوانی تا میانسالی شخصیت طوبی را بازی می‌کند و گریم خاصی در سریال دارد. و امین زندگانی نقش اصلی مرد (فخرالدین) را بازی می‌کند که تابعیت ایرانی - عراقی دارد.

سلطانی به جمع حرفه‌ای‌های سریال اشاره کرده و اذعان داشت: علیرضا زین‌دست فیلمبردار با سابقه و قدیمی سینمای ایران که بیشتر در سینما فعالیت دارد و پیش از این مدیریت فیلمبرداری بخش‌هایی از سریال «در چشم باد» را بر عهده داشته است، مدیریت فیلمبرداری این سریال را بر عهده گرفته و به نوعی او با این سریال به تلویزیون بازگشته است. در مورد موسیقی سریال نیز ستار اورکی کار را به زیبایی به سرانجام رساند.

به نظر می‌آید سریال بعدی سلطانی درباره زندگی شیرعلی مردان‌خان بختیاری باشد که او آن را تأیید کرده و گفت: صحبت‌هایی در مورد ساخت سریالی درباره زندگی علی‌مردان‌خان بختیاری شده است. او یک مرد بزرگ در تاریخ بختیاری‌هاست و مبارزات زیادی داشته. نزدیک ۱۰ سال است که درگیر نوشتن متن این سریال هستیم. هم به دلیل اینکه سهم بختیاری‌های عزیز را در تلویزیون بپردازم و هم اینکه علاقه‌ای که به ساخت کارهای تاریخی دارم را دنبال کنم. البته چون این پروژه در حالت پیش تولید است و هنوز ساخت آن به قطعیت نرسیده، فعلاً درباره‌اش صحبتی نمی‌کنم اما امیدوارم که این پروژه به سرانجام برسد.